נ ש א

א. כמדובר כמה פעמים, הכלל ש־„התורה היא נצחית"[1] בתקפו הוא בנוגע לכל התורה כולה. גם הענינים שבתורה אשר בגשמיות אינם בזמננו — נמצאים הם גם עכשיו ברוחניותם [והרי הרוחניות היא מקור ושרש ה־גשמיות].

וכן בענין הנאמר בפרשתנו — מנין בני גרשון ובני מררי, והת־חלתו הנאמרת בסוף פרשה הקודמת — מנין בני קהת (המסתיים בפרש־תנו[2]) — שאף שבגשמיות אינו ענין נצחי, שהי' הציווי למנותם והמנין עצמו רק פעם אחת בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים[3] — הענין ברוחניותו הוא נצחי — בכל דור ודור.

ב. ויובן זה בהקדים למה הוצרכו ישראל להשאר במדבר ארבעים שנה: הן אמת שע"י חטא המרגלים נגזר עליהם שלא יכנסו לארץ ארבעים שנה — יום לשנה יום לשנה[4], הרי ה־גזירה היתה רק בנוגע לכניסתם לארץ ישראל [חטאו בזה שלא רצו לעלות לא"י, ולכן נענשו שלא יכנסו אלי', מדה כנגד מדה], אבל הרי היו יכולים להיות מ' שנה אלו במקום ישוב (שלא בא"י), ולא במדבר ובפרט — „במד־בר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים"[5]?

והענין הוא, כמבואר בלקו"ת ריש פרשתנו[6], ש„טעם נסיעתם במדבר עם המשכן וכליו הי' כדי להכניע כח יניקת החיצונים, ששרש יניקתם הוא במדבר דוקא", ויתירה מזו: ע"י ש־הכניעו את החיצונים והחשך המסתיר „היו ממשיכים גילוי אלקות"[7]. ובכדי לפעול זה הוצרכו להיות בהמדבר מ' שנה[8].

בפשטות: ע"י מסעות בנ"י במדבר, הי' הענן הורג את הנחשים והעקר־בים[9], וגם הפכו את המדבר למקום ישוב. מדבר נבדל ממקום ישוב בעיקר בשני ענינים: א) „לא ישב אדם שם"[10] — וכשהיו בו ששים רבוא בנ"י, ישב אדם שם[11]; ב) „ארץ לא זרועה"[12]

---

1) תניא רפי"ז.
2) ד, לד ואילך.
3) ר"פ במדבר.
4) שלח יד, לד.
5) עקב ח, טו.
6) וראה גם זהר (ח"ב קפד, רע"א): ואפיק לון קב"ה למיהך במדברא תקיפא ... בגין לתברא תוקפי כו'.
7) לקו"ת שם כב, סע"ב.
8) ומה שאלולי חטא המרגלים לא היו צריכים להיות במדבר מ' שנה — יש לומר, לפי שאז הי' הבירור באופן אחר (וע"ד המבואר בתו"א (ה, סע"ד) בנוגע לחטא עה"ד).
9) ספרי בהעלותך יו"ד, לד. פרש"י שם.
10) ירמי' ב, ו.
11) ראה שבת (ו, ב): שבזמן שישראל שרויין במדבר הי' נחשב לרשות הרבים.
12) ירמי' שם, ב.

— ובהיות בני ישראל במדבר, היו המים מבארה של מרים „מגדלים מיני דשאים ואילנות לאין סוף" [13].

וזהו גם הטעם (בפנימיות הענינים) שנמנו הלויים במיוחד (מבן שלשים שנה גו') — לעבודתם דנשיאת ה' משכן וכליו (שעל ידם הפכו את המדבר לארץ נושבת, כנ"ל מלקו"ת)

— כי ע"י המנין המיוחד בענין זה נעשו במיוחד בזה דבר חשוב [14]. ולכן המדבר לא יפעול עליהם [כי דבר שבמנין לא בטל [15]], ואדרבה, הם יהפכו אותו ל„ארץ נושבת".

ג. ענין זה — לעשות מ„מדבר" „ארץ נושבת" והכח ע"ז מלמעלה ע"י הציווי למנותם — הוא ענין נצחי (ככל הענינים שבתורה, כנ"ל) בכל דור ודור:

כשמתבונן האדם בהסביבה בה הוא נמצא, לפעמים היא כזו שיראה שהיא בבחי' „מדבר אשר לא ישב אדם (העליון [16]) שם", כי רוב בנ"א בסביבתו אינם יודעים מ־ענין אלקות (אדם העליון), ואלה ה־יודעים ואלה המתעוררים להתנהג כפי הוראות הקב"ה בתורה — הרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא [17] — עכ"פ יחסיר מכדבעי למי־עבד שצ"ל *[17] בעבודתו — שעפ"ז הרי נמצא הוא ב„מדבר אשר לא ישב אדם שם", כי אדם העליון איננו שם באופן של התיישבות — קבי־עות [18], ויכול העובד ליפול בעצבות ויאוש, ח"ו, לנטוש שליחותו ב„עניי עירך" ולנוס למקום אחר כו'.

על זה באה ההוראה [19] לנסוע ב־מדבר ולשנותו — כנסיעת בנ"י ב־מדבר שבפרשתנו: כמו שנסיעתם במדבר אז היתה ע"פ ציווי הקב"ה, והפכו המדבר למקום ישוב — כן הוא בנוגע לכאו"א מישראל בכל ה־זמנים, שבכל מקום שהוא נמצא, גם אם המקום הוא „מדבר שמם", הרי היותו שם הוא (לא במקרה ח"ו, אלא) בשליחותו של הקב"ה — „מה'

---

13) במדב"ר פי"ט, כו.

14) ראה של"ה חלק תושב"כ שלשה מחנות (שמו, א). ד"ה צהר תעשה לתיבה תרע"ג.

15) ביצה ג, ב. רמ"א בשו"ע יו"ד סי' ק"י ס"א.

16) כמו שמפרש בלקו"ת פרשתנו כ, ג ובכ"מ.

17) קהלת ז, כ.

*17) כתובות סו, א.

18) ראה מגילה (כא, סע"א — הובא בפרש"י תזריע יב, ד): אין ישיבה אלא לשון עכבה.

19) אין סתירה לזה ממ"ש הרמב"ם (הל' דעות רפ"ו) אם הי' במדינה שמנהגי' רעים כו' ילך כו' — כי הטעם לדין זה הוא כמ"ש הרמב"ם שם לפנ"ז „דרך ברייתו של אדם להיות נמשך כו' נוהג כמנהג אנשי מדינתו לפיכך כו' אם הי' במדינה כו' ", היינו שהמדובר במי שנמצא במדינה כזו שנמשך אחרי מנהגי המקום כו', אבל אם מחליט בכל התוקף שעליו לפעול על הסביבה ולשנותה לטוב — אמחז"ל הבא לטהר (אחרים — לקו"ת שמע"צ פח, ב) מסייעין אותו (יומא לח, סע"ב. וש"נ), שניתן לו הכח מלמעלה שלא להיות נמשך כו' — ואדרבא לשנות אנשי המדינה כו', כנפנים.

מצעדי גבר כוננו"[20], בכדי שיהפוך אותו, ע"י עבודתו, למקום מושב אדם (העליון)[21].

וע"פ מ"ש הרמב"ם[22] "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש*[22a] . . אשר נדבה רוחו אותו . . להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו כו' . . יהי' ה' חלקו ונחלתו . . כמו שזכה לכה"נים ללויים" — הרי כאו"א, באם רק ינדב רוחו אותו "להורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים"[23], יותן לו מלמעלה הכח והחשיבות — עד שאינו בטל, ומדרגא לדרגא — ד(בני גרשון) "נשא את ראש גם", נשיאות ראש בצירוף לגדול הימנו, ועד לדרגא ד(בני קהת) נשא את ראש בפ"ע. ועי"ז ביכולתו לעשות מקום המצאו (גם אם בתחלה הי' מדבר) — דירה לו ית'.

ד. ההוראה האמורה שייכת היא גם לעבודת האדם עם עצמו[24]:

כשאדם עושה חשבון צדק ממה ש־עבר עליו — לפעמים ה"סך הכל" הוא שהנהגתו היתה בבחי' "מדבר" — ועי"ז אפשר שיבוא לידי יאוש ח"ו, בחשבו: איך אוכל לשנות הנהגתי ובפרט אם עבר ושנה בה שנעשה לו כהיתר[25] ובפרט אם הי' רגיל בה יותר מב' פעמים[26], והרגל נעשה טבע?

על זה באה ההוראה: כמו שבני לוי, שהיו אז מבני שלשים שנה ומעלה, ועד אז לא עבדו את עבודת המשכן[27], ובכל זה ניתן להם הכח (ועד ל"נשא את ראש") שמאז והלאה יהיו נושאי המשכן ויהפכו המדבר למקום ישוב, ומעשה רב — שנעשה כ"ז בפועל;

כן הוא בכאו"א, שמבלי הבט על מצבו עד עכשיו, באם יחליט שמכאן ולהבא "יעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו", יותן לו הכח לטהר א"ע (ואת בגדיו*[27a]) מכל הענינים הבלתי רצויים שהיו בעבר בהיותו ב"מדבר", ולהמ־

---

20) תהלים לז, כג. וראה היום יום ע' סט. קד.

21) ויתירה מזו שמהפך מדבר העמים למדבר דקדושה, "אשר לא ישב אדם שם" למעליותא (ראה לקו"ת במדבר ד, ג ואילך). וראה גם זהר שם: דלא מתישבן מלי דאורייתא אלא תמן, דלית נהורא אלא ההוא דנפיק ממנו חשוכא.

22) סוף הל' שמיטה ויובל.

*22a) ראה כתובות עה, א.

23) שם הי"ב.

24) ראה לקו"ת פרשתנו כ, סע"ב ואילך.

25) יומא פו, ב.

26) ראה רמ"א יו"ד רס"א. שד"ח כללים בערכו — דבגי' פעמים נקרא רגיל. ס' ערה"כ (לבעה"מ סה"ד) בערכו (משו"ת חו"י).

27) שהרי זה הי' תיכף לאחרי הקמת המשכן.

ואף שבכלל "כ"ה ללימוד ושלשים לעבודה" (חולין כד, א — הובא בפרש"י בהע־לותך ח, כד. וראה פרש"י ד"ה התקיפין חולין שם. כס"מ להל' כלי המקדש פ"ג ה"ז בסופה) — הרי מכיון שגם אופן עבודת הלויים בפעם הראשונה הוא חלק בתורה ש"היא נצחית", מובן דגם אופן זה שייך בעבודה רוחנית דכאו"א.

*27a) ראה בהעלתך ח, ו ואילך.

שיך גילוי אלקות בנפשו ועליו יאמר ושכנתי בתוכם להיות משכן לו ית'[28].

ה. בכדי שהאדם והסביבה שלו ייעשו דירה לו ית', צריכה להיות העבודה בשני הקוין ד"סור מרע" וד"ועשה טוב". ובדוגמת מלך בו"ד, כשרוצים לתקן לו דירה, צריך "לפנות ההיכל מכל לכלוך וטינוף כו' ואח"כ לסדר שם כלים נאים", כ"ה גם בעשיית הדירה לו ית', שצריך לזה ב' הענינים דסור מרע ועשה טוב[29].

וגם ענין זה נרמז בבני גרשון ובני קהת (נושאי המשכן): גרשון הוא מלשון גירושין[30] — סור מרע. וקהת הוא מלשון[31] "ולו יקהת עמים"[32] (אסיפת וקיבוץ[33] ענינים הטובים) — ועשה טוב.

וכמו שגרשון נולד לפני קהת, כ"ה גם בסדר העבודה, שבתחלה צ"ל "סור מרע" ואח"כ "ועשה טוב"[34] [בדוגמת סידור כלים נאים שבא לאחרי ניקוי ההיכל מכל לכלוך כו'[35]].

ו. פעולות העבודה דסור מרע ועשה טוב, מובנים הם מהחילוק שבין משא בני גרשון למשא בני קהת:

בני גרשון נשאו את יריעות המשכן וכו', משא"כ בני קהת נשאו כלי המשכן — הארון והשלחן וכו'. והחילוק בין היריעות וכו' והכלים הוא, שהיריעות וכו' מקיפים ומגינים, משא"כ הכלים — הרי יש לכל כלי עבודה ופעולה מיוחדת לו: ארון העדות, שלחן דלחם כו' וכו'.

וענינם בעבודה: סו"מ — (שלילה) מגינה על האדם מהאסור עליו ומזיקו; עש"ט — עשית מצות שהם עדות, יד המחלקת צדקה נעשית מרכבה ממש וכו'[35].

וע"י ב' העבודות נעשה המשכן ודירה לו ית' בשלימותו.

(משיחת ש"פ נשא תשל"ב)

---

28) ראה תניא פל"ד.

29) לקו"ת בלק ע, ג.

30) לקו"ת פרשתנו כא, סע"א. ועד"ז י"ל גם בנוגע למרירי (לי מרירו), אלא ש(צעיר ו)טפל הוא לגרשון (וקהת) וגם משא בני מרירי קרשים כו' — בדוגמת יריעות וכו' דבני גרשון.

31) שם, א.

32) ויחי מט, י.

33) כפירש"י שם. וראה גם לקו"ת שם.

34) ומה שבני קהת נמנו (חשיבות — כנ"ל בפנים) לפני בני גרשון — הוא מצד חשיבותם, לפי שהיו נושאי הארון (במדב"ר ריש פרשתנו).

ובפרט לפי מ"ש בפנים, שזה מה שבני קהת היו נושאי הארון כו' הוא מצד זה שעבודתם הוא בהקו דוע"ט — הרי [נוסף לזה שהעבודה דוע"ט היא נעלית יותר מהעבודה דסו"מ] העבודה דסו"מ היא הכנה והקדמה להעבודה דוע"ט [שהרי עשיית הדירה היא ע"י סידור הכלים נאים, ופינוי ההיכל מכל לכלוך היא רק כהקדמה לזה], וא"כ הקו דוע"ט הוא קדום בכוונה.

35) ראה תניא פכ"ג.